

**Техногендік сипаттағы төтенше
жағдайлардан халықты инженерлік
қорғау жөніндегі іс шаралар**

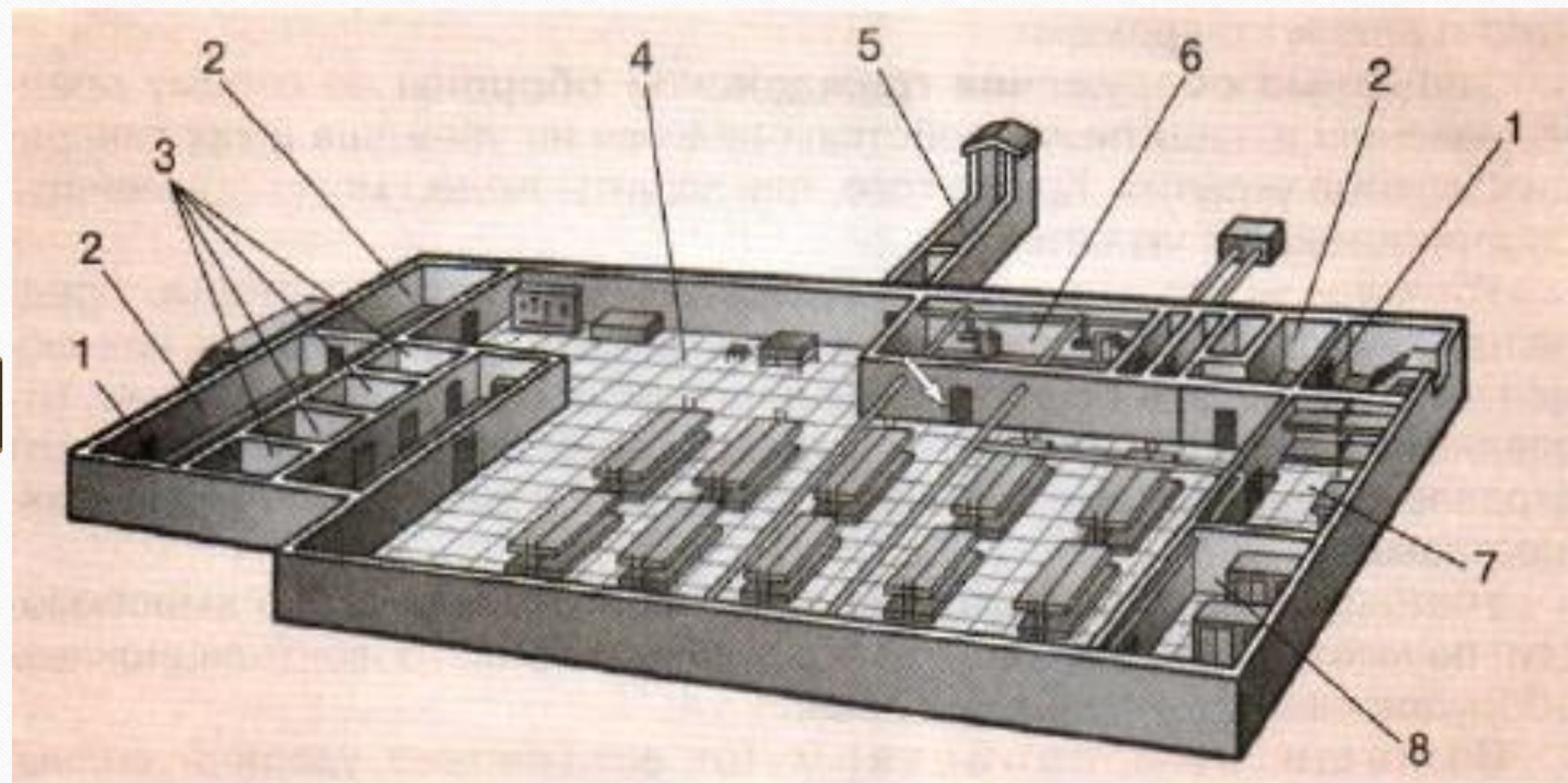

Орындаған: Олжабай Төремұрат

БЖиоС 19-1

Төтенше жағдайларда халықты қорғау кез келген ТЖ-да адамдардың өмірін денсаулығын қорғауға бағытталған орны, уақыты, мақсаты мен ресурстары бойынша өзара байланысты іс-шаралар кешенін білдіреді. Аталған іс-шаралар халықтың барлық санаттарын қамти отырып, алдын ала және бүкіл ел аумағында мүмкіндігінше жоспарлануы және жүргізілуі тиіс.

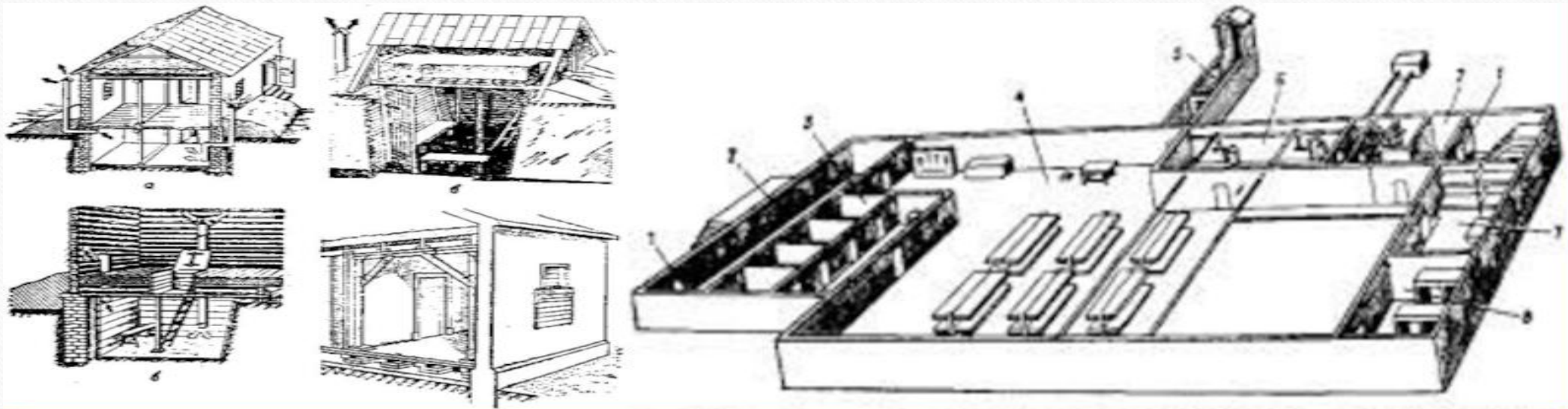

Қазақстан Республикасы азаматтарының табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар саласындағы құқықтары

- Қазақстан Республикасы аумағындағы белгілі бір жерлерде болғанда өздері душар болуы мүмкін қатер туралы және қажетті қауіпсіздік шаралары туралы хабардар болуға
- азаматтарды, қоршаған орта мен шаруашылық жүргізуші объектілерді төтенше жағдайлардан және олар тигізетін зардаптардан қорғау мәселелері жөнінде мемлекеттік органдар мен жергілікті өзін-өзі басқару органдарына тікелей жүгінуге, жеке және ұжымдық үндеулер жолдауға;
- төтенше жағдайлардың алдын алу мен оларды жою жөніндегі шараларға қатысуға, ұжымдық және жеке қорғану құралдарын, азаматтарды қорғауға арналған басқа да мүлікті пайдалануға;
- төтенше жағдайлар пайда болған ретте өмірін, денсаулығын және жеке мүлкін қорғауға;
- төтенше жағдайларды жою барысындағы міндеттерді орындау үшін оларды тарту кезінде өздерінің денсаулығына келтірілген залал үшін өтемақылар мен жеңілдіктер алуға;
- зақым алуына немесе ауруға шалдығуына байланысты еңбек ету қабілетінен айрылған, зақымданудан немесе аурудан қаза тапқан немесе қайтыс болған асыраушысынан айрылған жағдайда, егер олар төтенше жағдайларды жою жөніндегі міндеттерін атқару салдарынан болса, Қазақстан Республикасының мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақылар туралы заңнамасына сәйкес әлеуметтік қамсыздандырылуға;

Бағытталған азаматтық қорғаныс шаралары шаруашылық объектілерінің, қызметтің барлық түрлерінің жұмыс істеуінің тұрақтылығын арттыру, сондай-ақ халық шығынын азайтуды болдырмау немесе шектеу табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың зақымдаушы факторлары.

Мероприятия по инженерной защите населения от чрезвычайных ситуаций техногенного характера

Қорғау әр түрлі қолдану нәтижесінде қол жеткізіледі қорғау және жүзеге асыру құралдары мен тәсілдері кешенді шараларды қамтиды:

- ✓ Халық үшін ықтимал ТЖ болжамы және олардың пайда болу салдары
- ✓ Қоршаған ортадағы жағдайды үздіксіз бақылау және бақылау
- ✓ Қауіп туралы халықты хабардар ету
- ✓ ТЖ пайда болуы және фактісі
- ✓ Қауіпті аймақтар мен аудандардан адамдарды эвакуациялау;
- ✓ Инженерлік, медициналық, радиациялық және химиялық қорғаныс;
- ✓ Халықты қорғаудың арнайы режимдерін қолдану (жұқтырған аумақта)
- ✓ Қорғаныс құрылыстарында халықты паналау;

ҚОРҒАУ ҚҰРЫЛЫСЫ – инженерлік құрылыс, адамдарды, құрал-жабдықтарды және мүлікті зардаптардан туындайтын қауіптерден қорғауға арналған ықтимал қауіпті объектілердегі авариялар немесе осы объектілер орналасқан аумақтардағы табиғи апаттар

РАДИАЦИЯҒА ҚАРСЫ БАСПАНА

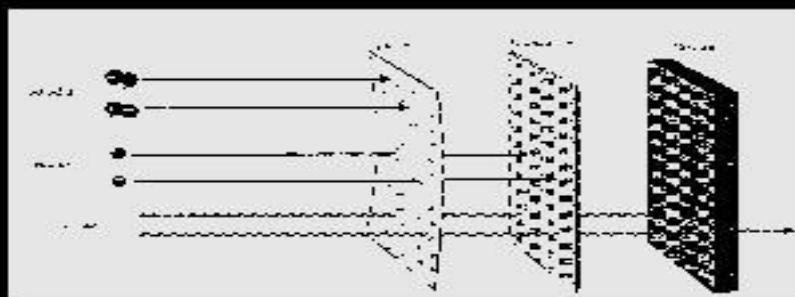
Радиациядан қорғайтын паналау орындары— жер радиоактивтік заттармен зақымданған кезде адамдарды иондаушы сәулелердің, жарық импульсінің, өткір радиацияның әсерінен, ішінара химиялық және радиоактивтік заттардан, биологиялық құралдардан және соққы толқынының әсерінен қорғайтын орын.

Радиациядан қорғайтын паналау орындарының қорғағыштық қасиеттері радиация дозасының әлсіреу коэффициентімен анықталады. Қорғағыштық қасиеттері жағынан радиациядан қорғайтын паналау орындары 50-ден 200ге дейінгі қорғау коэффициентіне қарай топтарға бөлінеді. Радиациядан қорғайтын паналау орындары ретінде ең алдымен үй астындағы подвалда, ұралар және басқа жер асты жайлары пайдаланылып, олар радиациядан қорғайтын паналау орындарына қойылатын талаптарға сай жабдықталуға тиіс. Олар радиациядан қорғайтын паналау орындарына бейімделіп жасалады: терезе ойықтары бітеліп, төбесіне және қабырғаларына топырақ қабаты төгіледі, ауа тарту және ауа шығару желдеткіштері орнатылып, жылу және су жүретін құбырлардың ішке енгізілген жерлері, есік ойықтары ауа кірмейтіндей етіп бітеледі. Жылу, сумен қамтамасыз ету, электр жарығы — инженерлік-коммунақалық тораптардан, ал авариялық жарық беру — аккумуляторлардан немесе электршамдардан беріледі.

РАДИАЦИЯДАН ҚОРҒАНУ ШАРАЛАРЫ

- 1. Радиация еніп кетпеу үшін барынша көп тосқауылдар қою. Тосқауыл көп болған сайын, радиацияның өтімділігі төмендейді
- 2. Радиацияланған жерден барынша алыс болу. Радиациядан неғұрлым алыс болған сайын, соғұрлым әсері де аз тиеді
- 3. Радиацияның әсерін бөгейтін арнайы қорғаныс киімдерін кию.

**НАЗАРЛАРЫҢЫЗГА
РАХМЕТ !!!**

